

Maatregelenlijst Bodem & Water (bijlage bij subsidieverordening Bodem & Water)

Categorieën van maatregelen	
Categorie A	Maatregelen die wel worden gestimuleerd maar niet gesubsideerd
Categorie B	Kleine maatregelen met een vaste vergoeding van Euro 250 of Euro 500 (mits dit minimaal 75% van de gemaakte kosten betreft)
Categorie C	Maatwerkinvestering, vergoeding, bedraagt een percentage van de investering
Categorie D	Direct aanvraagbare investerings maatregelen, vergoeding bedraagt maximaal een percentage van de investering

Productieve maatregel	Maatregel welke leidt tot hogere inkomsten van de ondernemer
Niet productieve maatregel	Maatregel welke niet leidt tot hogere inkomsten van de ondernemer
Bovenwettelijk	Maatregel valt niet binnen bestaande wet- en regelgeving
Boottijst	Lijst van maatregelen vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg Open Teelten en veehouderij (BOOT)
Meerkosten	Kosten van een maatregel voor zover die uitstijgen boven de kosten die moeten worden gemaakt om aan een wettelijke verplichting te voldoen

Thema	Maatregelen	Nummer Boottijst	Categorie Vergoeding	Productief / niet productief	Percentage / bed rag vergoeding	Vergoeding betreft	Maximaal subsidiebedrag per maatregel
Duurzaam Bodemgebruik		Categorie B,C,D maatregelen (subsidie)					
De te verlenen subsidie voor het treffen van maatregelen bedraagt minimaal € 500,- en maximaal € 20.000,- voor het thema Duurzaam bodemgebruik							
Duurzaam Bodemgebruik	Bodemvocht sensor ten behoeve van sensorgestuurde beregening	7	D	productief	40%	Aanschaf	nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Drukwisselsystemen ten behoeve van brede banden	80	D	productief	40%	Aanschaf	nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Temperatuursensor bodem	50	D	productief	40%	Aanschaf	nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Bovenwettelijke mestopslag >9 maanden	20	C	productief	40%	Aanschaf	nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Ekoploeg	79	C	productief	40%	Aanschaf	€ 10.000
Duurzaam Bodemgebruik		Categorie A maatregelen (niet subsidiëren wel stimuleren)					
Duurzaam Bodemgebruik	Aanleggen diepte en afstanddrainage slecht ontwaterd perceel		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Aanschaf bodembesparende mechanisatie: onbereiden grond icm vaste rijpaden, lichtere machines, bredere banden icm belasting, drukwisselsystemen		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Toedienen dierlijke mest sleepslangbemesting		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Maak een bemestingsplan waarbij N-mineralisatie op minimaal 50% van de percelen wordt bepaald: hoeveel, wanneer, waar, hoe op basis van gerichte bodem*- en gewasanalyses conform het in Nederland geldende bemestingsadvies (vastgesteld door CBGV en CBAV) *waarbij N-mineralisatie op minimaal 50% van de percelen wordt bepaald.		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Volg het bekalkingsadvies op calciumbemesting (gips) advies op om pH en Ca-bezetting van de bodem op juiste niveau houden		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Vlaklegging, egalisatie van percelen vergroot infiltratiecapaciteit waardoor het water minder snel afstroomt naar lager gelegen plekken		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Verhoog de organische stofaanvoer op het perceel door bijv. aanvoer van stro, gewasresten en organische mest, rekening houdend met principe van evenwichtsbemesting voor fosfaat. Zorg voor een positieve organische stofbalans (zie www.os-balans.nl).		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Gebruik de Beslisboom Snijmais (WUR 2016, biedt geen oplossingsrichtingen voor ziekten en plagen		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Planning van werkzaamheden beter afstemmen op bodemomstandigheden, mn gericht op voorkomen bewerken van de grond onder natte omstandigheden		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Verlaag de fosfaattoestand van het perceel door geen (of minder) fosfaat aan te voeren dan het gewas afvoert. Dit uitmijnen kan op het hele perceel of juist langs de sloot om P-uitspoeling te verlagen.		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Goede drainage structuur van het perceel met regelmatige controle (minstens 1 x per jaar)		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Indien van toepassing: Verkort de graslandperiode in de vruchtwisseling tot max 3 jaar		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Aanpassen van het bouwplan, minder uitspoelingsgevoelige gewassen		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Kies voor een vroeg tot zeer vroeg ras icm een vanggewas/groenbemester		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Teel een tussengewas – zonder of met beperkte N-gift.		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Voorkom besmetting met pathogenen door gebruik van gezond uitgangsmateriaal, een goede bedrijfshygiene, en geschikte vruchtwisseling		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Voorkom besmetting met pathogenen door voor het groeiseizoen aanwezig aaltjes in de grond te meten en gewasstand te scouten		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Gebruik de Aaltjes Beheers Strategie (ABS), incl. aaltjesschema en analyse van aaltjes in een bodemmonster		A		nvt		nvt
Duurzaam Bodemgebruik	Gebruik de milieumeetlat en milieubelastingskaarten en risicolijst (CLM) voor middelenkeuze		A		nvt		nvt

	Duurzaam Bodemgebruik	Verlaag het N en P gehalte in het krachtvoer van dierrantsoenen om mest te krijgen met een geschikte samenstelling voor uw gewas	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Type berekening afstemmen op situatie	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Niet kerende grondbewerking of minder ploegen	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Aanpassen van grondbewerking, waardoor grond minder fijn ligt - focus op zaalbed bereiding	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Niet kerende grondbewerking of minder ploegen	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Maak bewuste keuzes over type/diepte grondbewerking	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Bovenover ploegen	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Ploegen op verschillende dieptes om vorming van een ploegzool zoveel mogelijk te voorkomen	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Ploegen, bij verdichting van de bouwvoor	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Gebruik de Akkerbouw - Routewijzer Gewasbescherming (NMI 2017)	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Verruiming bouwplan/gewasrotatie met rustgewassen en diepwortelende gewassen, eventueel door samenwerking	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Teelt van (diepwortelende, sterk groeiende) groenbemesters / vanggewassen icm aaltjesschema.nl en 75% jaarrond groen	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Aanpassing van bouwplan, gewassenkeus om risico's van nat- en droogteschade te verminderen (niet ieder gewas is	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Aanpassen van bouwplan, introduceer gewassen die de bodem rust geven (weinig bewerkingen)	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Aanpassen van gewaskeus om schade door verslemping te verminderen (bijv. plantuien ipv zaauijen).	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Plaats bemesting op het bed, niet in de paden.	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Bemest kort (<1 week) voor zaaien	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Deel de mestgift over het groeiseizoen, volg het Stikstof Bijmest Systeem (NBS)	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Gebruik de Milieukeur Bloembollen, selectie van het onderdeel gewasbescherming (SMK 2017) – het opstellen van een gewasbeschermingsplan en een organische stof balans is hier onderdeel van, zo ook het gebruik van de milieumeetlat.	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Plaatsing van fosfaat bij P-behoefte gewassen in de plantveur/in de rij. Een lagere P-gift volstaat door toename	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Meerlianenplan organisch stof beheer t.b.v. het bodemleven (bodemweerbaarheid): opstellen OS-balans op	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Stem N-gift af op N-leverend vermogen vd bodem. Neem bv eind juli begin augustus een Nmin monster van uw gras. Is er meer dan 30 kg Nmin/ha aanwezig dan kunt u de laatste kunstmestbemesting in augustus overslaan	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Volg het zwavelbemestingsadvies op, niet te weinig maar ook niet te veel zwavel	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Derde gewas introduceren zoals klaver, luzerne, veldboon, granen	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Toepassen van klavers in grasland en maak een bewuste keuze voor grassoorten en rassen	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Maaien in een zwaarder stadium: maai- en/of graaslenote van 5 naar 7 cm brengen om grasbedekking beter in	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Melkvee voor 1 oktober opstallen en zo nodig voor half september, w mn bij natte omstandigheden om vertrapping tegen te gaan	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Grasonderzaai (alleen in combinatie met een vroeg ras)	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Selecteer de juiste percelen voor de teelt van mais, bij voorkeur geen maïs indien OS-gehalte >8%	A		nvt			
	Duurzaam Bodemgebruik	Gebruik de Beslisboom Snijmais (WUR 2016, biedt geen oplossingsrichtingen voor ziekten en plagen]	A		nvt			
	Thema	Maatregelen	Nummer Bootlijst	Categorie Vergoeding	Productief / niet productief	(Percentage) vergoeding	Vergoeding betreft	Maximaal subsidiebedrag per maatregel
	Gewasbeschermingsmiddelen	Categorie B,C,D maatregelen (subsidie)						
	De te verlenen subsidie voor het treffen van maatregelen bedraagt minimaal € 500,- en maximaal € 10.000,- voor het thema Gewasbeschermingsmiddelen							
	Gewasbeschermingsmiddelen	Gebruik driftreducerende spuittechnieken.	24	C	productief	40%	Aanschaf of meerkosten	
	Gewasbeschermingsmiddelen	Gesloten kistenwassers inclusief zuiveringsvoorziening	44	C	productief	40%	Aanschaf	nvt
	Gewasbeschermingsmiddelen	Gebruik precisie onkruidbestrijdingstechnieken - pneumatisch, - branden, - precisie spuittechniek	25	C	productief	40%	Aanschaf	nvt
	Gewasbeschermingsmiddelen	Software optimale technieken spuitmoment - GEWIS, - SpuitWeerWijzer, - PhyApp, - Phytophthora Lite App - BOS	13	C	productief	40%	Aanschaf	
	Gewasbeschermingsmiddelen	Herinrichting erf voor het bovenwettelijk tegengaan gewasbeschermingsmiddelen	42	C	niet productief	40%	Aanschaf en aanleg	nvt
	Gewasbeschermingsmiddelen	Aanleg vul- en of wasplaats spuitmachine	45	C	niet productief	40%	Aanschaf en aanleg	nvt
	Gewasbeschermingsmiddelen	Technieken om restwater, spuitmiddel en dompelvloeistof bov.wett. In te zamelen, te zuiveren of te verdampen	45	C	niet productief	40%	Aanschaf en aanleg	nvt
	Gewasbeschermingsmiddelen	Automatische interne reiniging	45	C	niet productief	40%	Aanschaf en aanleg	nvt
	Gewasbeschermingsmiddelen	Continue reiniging	45	C	niet productief	40%	Aanschaf en aanleg	nvt
	Gewasbeschermingsmiddelen	Categorie A maatregelen (niet subsidiëren wel stimuleren)						
	Gewasbeschermingsmiddelen	Onkruidpreventie door het voorkomen van nieuwe aanvoer onkruidzaad en het verminderen van de onkruiddruk		A				
	Gewasbeschermingsmiddelen	Goed waarnemen soort en stadium voor bestrijden		A				
	Gewasbeschermingsmiddelen	Inzet selectie middelen (milieumeetlat)		A				
	Gewasbeschermingsmiddelen	Aanpassen rijsnelheid --> drift en effectiviteit		A				
	Gewasbeschermingsmiddelen	Aanpassen druk aan de dopkeuze		A				
	Gewasbeschermingsmiddelen	Zelftest bedekking / instellingen		A				
	Gewasbeschermingsmiddelen	Nauwkeurig hoeveelheid aanmaken		A				
	Gewasbeschermingsmiddelen	Kuubkisten (transport, reinigen, opslag)		A				

Gewasbeschermingsmiddelen		Voorkomen erfafspoeling na ruimtebehandeling (condens, ventilatie, firstflush)		A			
Gewasbeschermingsmiddelen		Zuiveren sorteer- en spoelwater (groenten en fruit)		A			
Gewasbeschermingsmiddelen		Zaai- en pootmachines (ontsmet/gecoat zaad e.d.)		A			
Gewasbeschermingsmiddelen		Toepasing in schuur/op erf (lekkage en afspoeling)		A			
Gewasbeschermingsmiddelen		Bezem door de middelengkast		A			
Thema	Maatregelen	Nummer Bootlijst	Categorie Vergoeding	Productief/ niet productief	(Percentage) vergoeding	Maximaal subsidiebedrag per maatregel	
Erfafspoeling		Categorie B,C,D maatregelen (subsidie)					
De te verlenen subsidie voor het treffen van maatregelen bedraagt minimaal € 500,- en maximaal € 10.000,- voor het thema Erfafspoeling							
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Veegmachine met opvangbak	conform Schoon Erf Schoon Water Friesland	C	niet productief	40%	aanschaf	€ 1.000
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Herinrichting erf voor het bovenwettelijk tegengaan erfafspoeling nutriënten	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Aanleg vul- en of wasplaats machines en werktuigen (niet gebruikt bij toepassen gewasbeschermingsmiddelen)	45	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Aansluiting standplaats voor kalveriglo's met aansluiting op de gierkelder	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Bovenwettelijke mestopslag >9 mnd, aanleg op het erf (veehouderij)	20	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Permanente afdekking van mest-, compostopslag	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Permanente afdekking van voeropslag inclusief snijvlak	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Verbetering van de afwatering van voer, compost en vaste mestopslag	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Aansluiting opvangpunt op mestkelder	42	C	niet productief	40%	aanleg	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Plaatsen afvoergoten, dakgoten en bezinkgoten (geen vervanging van bestaande)	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Verbeteren afvoerrichting opvangput	42	C	niet productief	40%	aanleg	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Nieuwe mestopslag aanleggen t.b.v voorkomen erfafspoeling	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Opvangsysteem voor pers- en mestvocht	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Aanleg duo systemen	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	(deel van het) Koepad rioleren en aansluiten op mestkelder	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Koepad verleggen op afschot richting land	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Maatregelen ter voorkoming erfafspoeling bij vernieuwen erfverharding	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Zuiveringstechnieken met minimaal 50% zuiveringsrendement (met uitzondering van helofytenfilter, zie voor deze maatregel het thema perceel)	44	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Wanden plaatsen om plaat om afstroom perssappen te voorkomen	42	C	niet productief	40%	aanleg en aanschaf	nvt
Erfafspoeling		Categorie A maatregelen (niet subsidiëren wel stimuleren)					
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Extra stro in kalverhokjes (tot 2mnd) tegen lekvocht		A		nvt		nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Extra stro onder mestopslag (indien onverhard)		A		nvt		nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Erf en voeropslagen bezemschoon houden		A		nvt		nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Vaste mestopslag niet te vol vullen		A		nvt		nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Kalverhokken onder afdak plaatsen		A		nvt		nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Aanleggen absorberende onderlaag onder (verharde) mest- en voeropslag		A		nvt		nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Het repareren van wand mestopslag		A		nvt		nvt
Erfafspoeling mineralen en nutriënten	Het sorteren van beton om overlopen te voorkomen		A		nvt		nvt
Thema	Maatregelen	Nummer Bootlijst	Categorie Vergoeding	Productief/ niet productief	Percentage vergoeding van de investering	Maximaal subsidiebedrag per maatregel	
Perceel en oever-Inrichting & Beheer		Categorie B,C,D maatregelen (subsidie)					
De te verlenen subsidie voor het treffen van maatregelen bedraagt minimaal € 500,- en maximaal € 25.000,- voor het thema Inrichting & Beheer							
Perceel en oever-Inrichting & Beheer	Natuurvriendelijke oever	37	C	niet productief	75%	aanleg en kosten natuurfonds	€ 7.500
Perceel en oever-Inrichting & Beheer	Zuiveringssysteem om met ijzerzand fosfaat uit drainagewater te verwijderen	32	C	niet productief	75%	meerkosten aanleg en aanschaf	€ 25.000
Perceel en oever-Inrichting & Beheer	Infiltratiegreppel	40	B	niet productief	€ 500	aanleg	
Perceel en oever-Inrichting & Beheer	Veedrinkbak	60	D	niet productief	75%	aanschaf	€ 3.000

	Perceel en oever-Inrichting & Beheer	Helofytenfilter ten behoeve van het zuiveren van erf- en bodem gerelateerde waterstromen met een minimaal zuiveringsrendement van 50%	44	C	niet productief	75%	aanleg	€ 5.000
	Perceel en oever-Inrichting & Beheer	Infiltratie via (regelbare) onderwaterdrainage in veenweidegebied ter voorkoming van bodemdaling	33	C	niet productief	75%	aanleg en aanschaf	€ 25.000
	Thema	Maatregelen	Nummer Bootlijst	Categorie Vergoeding	Productief / niet productief	Percentage vergoeding	Maximaal subsidiebedrag per maatregel	
	Voldoende Zoetwater		Categorie B,C,D maatregelen (subsidie)					
	De te verlenen subsidie voor het treffen van maatregelen bedraagt minimaal € 500,- en maximaal € 50.000,- voor het thema Voldoende zoetwater							
	Voldoende Zoetwater	Ondergrondse en bovengrondse druppelirrigatie en of -fertilisatie	18	C	productief	40%	aanleg en aanschaf	€ 10.000
	Voldoende Zoetwater	Peilgestuurde drainage/systeemgerichte drainage, sub-irrigatie ter vergroting van de zoetwaterlens	33	C	productief	40%	aanleg en aanschaf	€ 20.000
	Voldoende Zoetwater	Sensing-en beslissingsondersteunend systeem	7	D	productief	40%	aanschaf	€ 2.500
	Voldoende Zoetwater	Ondergrondse zoetwaterberging (Spaarwater en Freshmaker)	27	C	niet productief	75%	aanleg en aanschaf	€ 50.000
	Voldoende Zoetwater	Bovengrondse waterbergingsbassin	31	C	niet productief	75%	aanleg en aanschaf	€ 2.500
Voldoende Zoetwater	Zoete stuw binnen de eigen percelen	28	C	productief	40%	aanleg en aanschaf	€ 5.000	